

Утвърждавам:

Декан:

УЧЕБНА ПРОГРАМА

PS532

Дисциплина: **ПРОЕКТИВНИ ТЕХНИКИ ЗА ДИАГНОСТИКА**

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Преподаватели: проф. д-р Йонка Балтаджиева

АНОТАЦИЯ

Обучението в дисциплината е практическо и е насочено към овладяване на инструменти за диагностика в кризисни ситуации, която осигурява първична, експресна и надеждна ориентация в себевъзприятието на човека (детето) и в неговото възприятие на сложните му взаимоотношения с другите хора. Както при самоописанието чрез думи, така и чрез проекциите в рисунките се изразяват основни характеристики на възприятието и самовъзприятие – ролеви, статусни, психологически характеристики. Едни от тях са по-значими, други са по-малко значими за конкретната личност. Значимостта на елементите на самоописанието и тяхната йерархия, на отделните елементи на тематичната проекция (рисунок) и тяхната взаимна свързаност могат да се променят под влияние на различни фактори – контекст, жизнен опит, кризисни моменти. Но те са един непосредствен начин да се охарактеризира неповторимостта на личността и нейния вътрешен свят.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Учебната дисциплина *Проективни техники за диагностика* формира, разширява и задълбочава уменията на студентите от магистарските програми по психология да прилагат специфични диагностични процедури, чрез които се проецират индивидуални вътрешни преживявания и състояния.

Конкретните цели, към които е насочено вниманието са:

1. Да се запознаят студентите със специфичната група изследователски психологически методи, определени като проективни техники и тяхното многообразие.
2. Да се запознаят студентите със същността на предложените в програмата методики (какво се изследва с тях), с процедурата на изследване (как се организира и как протича изследването).

3. Да придобият студентите умения да прилагат стриктно описаните инструкции за обработване и интерпретация на получените резултати (каква информация се получава за изследваното лице и индикатор за какво е тя).

Като изходни учебни резултати се очаква, студентите да:

- познават изследователските и прогностични възможности на проективните техники;
- умеят да подбират ориентирани към целта на психологическото изследване проективни техники;
- умеят да интерпретират резултатите от изследването;
- умеят да правят проективна прогноза като се основават на анализа.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината е част от учебния план на магистърските програми по Детска и юношеска психология и Психологично консултиране и има надграждащ и специализиращ характер.

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

Задочно обучение

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
			при с.	л	с	общо	л	с	общо	л	с	общо
ОКС-магистър Детска и юношеска психология, Психологично консултиране	Избираема учебна дисциплина	6					20	40	60	10	20	30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

ЛЕКЦИИ

Тема 1. Инструментариум на психологичното изследване

продължителност 2 часа

Съдържание: актуализация на изучаваните в бакалаварската програма по психология методи за психологично изследване, общо описание и класификация, обективност и надежност на резултатите.

Тема 2. Психодиагностика

продължителност 2 часа

Съдържание: исторически и съвременни измерения и аспекти на психодиагностиката като процес на психологично консултиране и като научна област в психологията, описание и класификация на психодиагностичните методи. Тестовите като вид психодиагностика. Области на приложение.

Тема 3. Диагностична процедура

продължителност 3 часа

Съдържание: организация и условия за провеждане на диагностична процедура; предмет, цели и задачи на процедурата, подбор на диагностични методи.

Тема 4. Проективни техники

продължителност 3 часа

Съдържание: теоретичен анализ на понятието „проекция“, същност и диагностични възможности на проективните техники, надежност и валидност, граници на приложение, класификация на проективните техники.

СЕМИНАРНИ УПРАЖНЕНИЯ

1. **Експресивни проективни техники.** Рисунката като външен израз на вътрешния личностен свят
  - 1.1. Нарисувай човек (по Маховер)
  - 1.2. Нарисувай човек (по Гудинаф)
  - 1.3. Нарисувай своето семейство
  - 1.4. Къща, дърво, човек
  - 1.5. Омагьосаното семейство
  - 1.6. Проективна диагностика на мотивация за учене на ученици от НУВ
  - 1.7. Кактус – графична методика на М.А.Панфилова

2. **Конститутивни проективни методики.** Тест „Мастилени петна на Роршах”.
Кой е Херман Роршах?

3. **Интерпретативни проективни методики.**
  - 3.1. Тематичен аперцептивен тест, ТАТ. Хенри Мъри, автор на ТАТ.
  - 3.2. Детски аперцептивен тест САТ.
  - 3.3. Полупроективна методика на Рене Жил
  - 3.4. Картинен тест на Розенцвайг (фрустрационен тест)
  - 3.5. Психоаналитичен аперцептивен тест на Луис Корман-SF „Черното краче”.

4. Импресивни проективни методики.

4.1. Цветови тест на М. Люшер

4.2. Проективна методика „Влак”

5. Адитивни проективни методики

5.1. Асоциативен експеримент, К.Г.Юнг

5.2. Методика на незавършените изречения

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

По време на упражненията студентите се учат как се организира и как се провежда психодиагностичното изследване. Те усвояват практически начините за обработване и интерпретация на получените от изследването резултати.

Учебната дисциплина е разработена в електронен вид. Качена е в обучителната платформа MOODLE и осигурява достъп на студентите по всяко време и място до учебните материали – теоретични и практически. Учебните ресурси са под формата на теоретични материали, PowerPoint презентации, е-книги, електронна библиотека на БСУ, сканирани материали за практическа работа, тестови бланки и др.

МЕТОДИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Методи на преподаване

Учебният план предполага преподаването на тази дисциплина да включва два раздела: лекционна програма: практическа работа по организация и провеждане на изследвания с проективни техники, фиксиране и отчитане на резултатите от изследването, анализ и интерпретация.

Критерии за оценяване*

1. Критерии за допускане до изпит. До изпит се допускат студенти, които са:

- посетили 80% от присъствените часове по дисциплината;
- разработили материали, възложени за изпълнение по време на упражненията.

2. Семестриален изпит и семестриалната оценка

Семестриалният изпит има практико-приложен характер и се състои в организация и провеждане на изследване чрез някои от предложените в програмата проективни техники (два инструмента, 10 изследвани лица), интерпретация на получените резултати и тяхната презентация.

****Забележка:***

Цялостна информация, свързана с описание на дисциплината и изискванията към студентите са представени в електронния вариант на курса в MOODLE.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Алексиева, Е. (1994, 2000). Рисунките в психологическото изследване на личността, С., УИ "Климент Охридски".
2. Батаршев, А. (2008). Пълна психодиагностика на човека. С.
3. Батоева, Д., Т. Попов, Е. Драголова (2007). Педагогическа и психологическа диагностика. С., Аскони -Издат
4. Даскалова, Ф. (2008). Психодиагностика на ранното детство. С.
5. Дилова, М. (2008). Експериментална психология на себепознанието. С., НБУ.
6. Енциклопедия Психологически тестове (2001), съставител С. Касянов, С.
7. Карагъзов, Ив. (1993). Диагностика на отклоненията в психическото развитие. УИ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново.
8. Кокошкарлова, А. (1984). Психологично изследване на личността в клиничната практика. С.
9. Куков, К. (2018). Проективните методики в клиничната практика. Практическо ръководство. С.
10. Куков, К. (2020). Проективните методики при деца и подрастващи. Практическо ръководство. Т.1 и Т.2.
11. Маркова, Д. (2007). Диагностични възможности на детската рисунка. С.
12. Ръководство за изследване на детето (2000, 2004), под ред. на Б. Минчев, С.
13. Татъзов, Т., Н. Витанова (2004). Психодиагностика на детското развитие. С., „ВЕДА СЛОВЕНА“ – ЖГ
14. Шванцара, Й. (1988). Диагностика на психичното развитие, С., НИ.